

CIPRUS

I. AZ ORSZÁG TÁRSADALMI-GAZDASÁGI HELYZETE

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Ciprusi Köztársaság
Államforma	köztársaság
Főváros	Nicosia (Lefkosia)
Terület	9 251 km ² (ebből 3 355 km ² a Ciprusi Köztársaság kormánya által nem ellenőrzött terület)
Népesség	1 084 748 (2009. júliusi becslés)
Nemzetiségi megoszlás	77% görög, 18% török, 5% egyéb
Vallási megoszlás	78% görög ortodox, 18% muzulmán, 4% egyéb (maronita, örmény apostoli)
Hivatalos nyelv	görög, török
Klíma	mediterrán
Államfő	Demetris CHRISTOFIAS
Miniszterelnök	Hüseyin Özgürgün (Észak-Ciprus miniszterelnöke)
Hivatalos pénznem	Euró, a Ciprusi Köztársaság kormánya által nem ellenőrzött területen török líra
Jelentősebb városok	Larnaca, Limassol, Nicosia, Paphos (a Ciprusi Köztársaság kormánya által nem ellenőrzött területen Famagusta, Kyrenia)

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

CIPRUS főbb gazdasági mutatói, 2007-09

		2007	2008	2009
GDP (folyó áron)	Mrd EUR	15,9	17,2	17,6*
GDP változás (reál)	%	5,1	3,6	-1,7
Egy főre jutó GDP (PPS)	EUR/fő	23 300	24 000	n.a.
Infláció (fogyasztói árindex)	%	2,2	4,4	0,2
Munkanélküliségi ráta	%	4,0	3,6	5,3
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	3,4	0,9	-6,1
Államadósság (év végi)	GDP %-a	58,3	48,4	56,2
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	-11,7	-17,5	-8,0

Forrás: Eurostat

* előrejelzés

A szigetország gazdaságának sajátos helyzete miatt a pénzügyi és gazdasági válság hatásai a többi euró-zóna tagországhoz képest csak kisebb mértékben érintették az országot. Az előző évek dinamikus növekedése után 2009 közepétől a GDP csökkent. Ennek fő oka az építőipar teljesítményének több mint 12%-os és az egyéb ipari tevékenység 8%-os visszaesése. Jelentős kiesést okozott a beutazó turisták számának 8,2%-os csökkenése, ami ebben a szektorban 15,7%-os bevétel kiesést okozott. Negatív hatással járhatott a gazdaság növekedésére az is, hogy a ciprusi gazdaság szorosan kapcsolódik a válság által nagyon erőteljesen érintett Anglia, Görögország és Oroszország üzleti köreihez.

A gazdaság alacsonyabb teljesítményének következtében a munkanélküliség ismét 4% fölé emelkedett, elsősorban az építőiparban és a turizmusban jelentkező recesszió miatt.

A GDP csökkenés hatására a költségvetés egyenlege jelentős, a GDP-hez mérten 6,1%-os hiánnyal zárt 2009-ben, ezért a kormányzat az állami fizetések, valamint szociális juttatások csökkentésére és az adóelkerülések megakadályozására készül.

A világ pénzügyi válsága csak kis mértékű hatást gyakorolt a ciprusi bankrendszerre, tekintve, hogy a ciprusi bankok csak igen korlátozott mértékben rendelkeztek toxikus hitelekkel.

A legfőbb kihívás a lisszaboni folyamat keretében vállalt nemzeti program megvalósítása. A kormány terveiben szerepel a személyek és vállalkozások adójának alacsony szinten tartása, a vállalkozások adminisztrációs terheinek csökkentése és egyszerűsítése, a közlekedés, az energia és kommunikáció infrastruktúrájának folyamatos fejlesztése, a kutatás és fejlesztés támogatása, a humán erőforrások bővítése és új stratégia alkalmazása a külföldi munkavállalók esetében.

A nemzetközi válság Ciprusra gyakorolt hatása a turizmus bevételeinek csökkenésében érezhető leginkább, de nagymértékben visszaesett az ingatlanforgalmazás is, ami elsősorban az üdülőingatlanok piacát érintette és elsődleges oka a bankhitel feltételek szigorodása.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb termékek

CIPRUS külkereskedelmi forgalma, 2006-09

		2006	2007	2008	2009
Áruforgalmi egyenleg	M EUR	-3 933	-4 710	-6 067	-4 237
Export	M EUR	1 111	1 084	1 451	1 494
Import	M EUR	5 044	5 794	7 518	5 731
Szolgáltatások egyenlege	M EUR	3 351	3 670	4 787	4 136
Export	M EUR	5 688	6 404	8 172	7 061
Import	M EUR	2 337	2 734	3 385	2 925

Forrás: Ecostat

Főbb exporttermékek: citrusfélék, burgonya, gyógyszeripari termékek, cement, ruházati cikk és cigaretta.

Főbb exportpartnerek: Görögország 21,5%, Nagy-Britannia 8,7%, Németország 8,4%, Libanon 3,4%, Egyiptom 2,7% Szíria 2,0%

Fontosabb importcikkek: élelmiszerek, fogyasztási cikkek, alapanyagok és félkész termékek, üzemanyagok-kenőanyagok, gépek és szállító eszközök.

Főbb import partnerek 2009-ben: Görögország 19,7%, Olaszország 10,7%, Nagy-Britannia 9,4%, Izrael 6,8%, Kína 5,3%.

A kormány által nem ellenőrzött területek repülőtere (Ercan) és kikötői (Famagusta, Kyrenia/Girne) illegális beléptető pontnak minősülnek a nemzetközileg elismert kormány által. Ezeken a területeken kereskedelmi tevékenységre a kormány által ellenőrzött területeken keresztül van lehetőség.

4. Tőkeáramlás alakulása és a főbb partnerek

CIPRUS közvetlen tőkebefektetés importja és exportja, 2007-09

		2007	2008	2009
Külföldi közvetlen tőkebefektetés-import	M EUR	1 626	1 200	3 620
Külföldi közvetlen tőkebefektetések állománya	M EUR	12 357	15 137	n.a.
Tőkekifektetés más országba	M EUR	906	889	3 215
Tőkekifektetés állománya	M EUR	6 286	9 111	n.a.

Forrás: Central Bank of Cyprus

A befektetések 90%-a az ingatlanforgalmazásba, az üzleti életbe, a kereskedelembe, valamint a pénzügyi szolgáltató szektorba irányult. A befektetők több mint 65%-a az Európai Unióból származik és 95%-a Európából.

II. MAGYARORSZÁG ÉS CIPRUS BILATERÁLIS KAPCSOLATAI

A magyar-ciprusi külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Összesen	41,9	40,4	42,7	29,0	-0,8	11,4
Élelmiszer, ital, dohány	11,9	17,6	17,7	9,2	-5,7	8,4
Nyersanyagok	0,7	0,6	1,3	0,3	-0,6	0,3
Energiahordozók	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0
Feldolgozott termékek	9,3	9,3	9,8	11,9	-0,5	-2,6
Gépek, gépi berendezések	19,9	12,9	13,9	7,6	6,0	5,3

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2009-ben (%)

	INDEX (2008=100)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	96,4	67,8	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	147,3	52,0	43,5	31,7
Nyersanyagok	82,2	22,6	1,5	1,0
Energiahordozók	19,0	-	0,0	0,0
Feldolgozott termékek	99,2	120,7	22,9	41,0
Gépek, gépi berendezések	65,1	54,8	32,1	26,3

Forrás: KSH

Kivitelünk értéke mintegy 4%-kal, behozatalunké 32%-kal csökkent 2008-hoz képest, az áruforgalmi egyenleg ismét pozitívvá vált. Az egyenlegjavulás a legnagyobb súlyú árufőcsoport, az élelmiszerek exportjának közel másfélszeresére bővülésének az eredménye. Gép és gépi berendezés exportunk mintegy 35%-os visszaesésének fő oka, hogy a nagy volumenű elektromos kábel tendert PRYSMIAN – MKM elvesztette kínai versenytársával szemben.

Importunkban a nagyobb súlyú árucsoportok közül az élelmiszerek és a gépi berendezések behozatala csökkent a legnagyobb mértékben.

Kétoldalú közvetlen tőkebefektetések, 2006-08 (M EUR)

	2006	2007	2008
Ciprus közvetlen tőkebefektetés-exportja Magyarországra	-112,7	-54,9	392,0
Ciprus közvetlen tőkebefektetés-állománya Magyarországon	783,5	1 428,8	2 519,7
Magyarország tőkebefektetése Ciprusra	179,4	41,4	-110,7
Magyarország tőkebefektetés-állománya Ciprusban	265,4	412,9	442,0

Forrás: MNB

A magyarországi ciprusi tőkebefektetések elsősorban ingatlanvásárlásra, illetve kereskedelmi és pénzügyi szolgáltató cégek alapítására irányultak az elmúlt időszakban. A Ciprusról származó befektetések nem feltétlenül jelentenek ciprusi nemzeti tőke beáramlást, sokkal inkább spekulatív jellegűek.

Becslések szerint Magyarországról mintegy 300 vállalkozó telepedett le Cipruson, ezek azonban elsősorban a kedvező ciprusi adózási környezet biztosította előnyöket kívánják kihasználni. Nincs tudomásunk termelő szektorban üzemelő magyar érdekeltségű vállalkozásról. Tekintve, hogy a ciprusi kormány meghirdetett gazdaságpolitikája keretében elsősorban a szolgáltatások területén kíván tőkebefektetést vonzani, melyhez rendkívül vonzó támogatási és adózási feltételeket biztosít, így várhatóan vonzereje a külföldi cégek számára a továbbiakban is fennmarad.

A Ciprusi Köztársaság kormánya által nem ellenőrzött területeken folytatott magyar gazdasági tevékenységről nincs tudomásunk, úgyszintén az „Észak-ciprusi Török Köztársaság” sem folytat – ismereteink szerint – számottevő kereskedelmi vagy üzleti tevékenységet Magyarországgal, bár rendelkezik egy képviseleti irodával Budapesten. A Ciprusi Köztársaság budapesti nagykövetsége ugyanakkor nem rendelkezik kereskedelmi részleggel, ezt a tevékenységet a bécsi nagykövetségen dolgozó munkatárs látja el.